

tion: modification of «TIF». Research Papers in Economics and Finance. 2018. № 3 (1). pp. 57–65 <https://doi.org/10.18559/ref.2018.1.5>

6. Nguyen–Hoang, P. (2021). Is tax increment financing a fiscal bane or boon? Journal of Planning Education and Research, 41(1), 94–105. <https://doi.org/10.1177/0739456X18774121>

7. Man J. Y., Rosentraub M. S. Tax increment financing and its effects on property values. Public Finance Review. 1998. Vol. 26. Issue 6. P. 523–547. <https://doi.org/10.1006/juec.1999.2149>

8. Stinson Th. F. Subsidizing local economic development through tax increment financing: costs in nonmetro communities in Southern Minnesota. Policy Studies Journal. 1992. Vol. 20. Issue 2. P. 241–248. <https://doi.org/10.1111/j.1541-0072.1992.tb00152.x>

9. Guzhva, I., Klymchuk, M., Klochko, A., Ivanov, E. (2021) «Digitalization, Energy Saving and Innovation in Public and Private Sectors», Monograph, Foliant publishing house, 201 pages.

10. «Towards a green, digital and resilient economy: our European Growth Model», Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regionse, Brussels, 2.3. – 2022. – COM(2022) P. 83.

11. «Ukraine Relief and Reconstruction», Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the

Regionse, Brussels, 18.5. – 2022. – COM(2022) 233 final P. 8

Дані про авторів

Климчук Марина Миколаївна,

професор кафедри організації та управління будівництвом Київського національного університету будівництва і архітектури, д.е.н., професор
e-mail: klimarinchuk@gmail.com

Клочко Андрій Андрійович,

народний депутат України, Голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, PhD in Public Management and Administration

Data about the authors

Marina Klymchuk,

Professor of the Department of Organization and Management of Construction of Kyiv National University Construction and Architecture, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor avenue Povitroflotsky, 31, Kyiv, 03680, Ukraine
e-mail: : klimarinchuk@gmail.com

Andriy Klochko,

People's Deputy of Ukraine, Chairman of the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on issues state power organizations, local self-governments, regional development and urban planning, PhD in Public Management and Administration

ЗОРИНА О.А.

Податкові та митні преференції під час воєнного стану: вплив змін у законодавстві на діяльність суб'єктів малого бізнесу

Актуальність теми дослідження. Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну багато підприємств та фізичних осіб – підприємців, що опинилися в зоні бойових дій, припинили свою роботу або були вимушені евакуюватися в інші більш безпечні області України чи за кордон, у зв'язку з чим усі представники бізнесу стикаються з труднощами. Окрім того, війна росії проти України зумовила різку необхідність у тому, аби спростити митне оформлення різних груп товарів, вкрай необхідних як для забезпечення Збройних сил України додатковим захисним та військовим спорядженням, так і для забезпечення цивільних їжею, ліками та іншими товарами першої необхідності. За час дій правового режиму воєнного стану було прийнято низку нових законів щодо внесення змін до податкового законодавства.

Метою дослідження є: аналіз змін у нормативно-правовому регулюванні щодо підтримки малого бізнесу та пільгового оподаткування імпорту під час війни та формування пропозицій щодо його вдосконалення.

Методи дослідження. Дослідження змін у законодавстві здійснювалося із використанням методів пізнання: теоретичне узагальнення, групування, аналогії, абстрагування, статистичне спостереження, аналіз, синтез, узагальнення.

Результати дослідження. В статті розкрито останні зміни в законодавстві щодо підтримки суб'єктів малого підприємництва та пільгового оподаткування імпорту іноземних товарів під час воєнного стану.

Галузь застосування результатів. В галузі економічних наук та в практичній діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Висновки за статтею. Проведене дослідження змін у законодавстві з початку введення правового режиму воєнного стану та їх вплив на діяльність суб'єктів малого підприємництва.

Ключові слова: оподаткування, малий бізнес, суб'єкти малого підприємництва, ФОП, зовнішньоекономічна діяльність, імпорт, мито, ПДВ.

ZORINA O.A.

Tax and customs preferences during martial law: the impact of changes in legislation on the activities of small business entities

Relevance of the research topic. After the beginning of the full-scale invasion of Russia into Ukraine, many enterprises and individuals – entrepreneurs who found themselves in the war zone, stopped their work or were forced to evacuate to other safer regions of Ukraine or abroad, in connection with which all business representatives are faced with difficulties. In addition, Russia's war against Ukraine led to the urgent need to simplify the customs clearance of various groups of goods, which are extremely necessary both to provide the Armed Forces of Ukraine with additional protective and military equipment, and to provide civilians with food, medicine and other essential goods. During the operation of the legal regime of martial law, a number of new laws were adopted to amend the tax legislation.

The purpose of the research is: analysis of changes in the legal regulation regarding the support of small business and preferential taxation of imports during the war and the formation of proposals for its improvement.

Research methods. The study of changes in legislation was carried out using methods of cognition: theoretical generalization, grouping, analogies, abstraction, statistical observation, analysis, synthesis, generalization.

Research results. The article discloses the latest changes in the legislation regarding the support of small business entities and preferential taxation of the import of foreign goods during martial law.

Field of application of results. In the field of economic sciences and in the practical activities of small business entities.

Conclusions according to the article. A study of changes in legislation since the introduction of the legal regime of martial law and their impact on the activities of small business entities was conducted.

Keywords: taxation, small business, small business entities, FOP, foreign economic activity, import, customs duty, VAT.

Постановка проблеми. Малий бізнес швидко реагує на зміни, є суттєвою складовою при наповненні бюджетів різних рівнів, здатен створювати нові робочі місця, сприяти розвитку конкуренції, забезпечувати залучення інвестицій. Протягом останніх років в Україні відбувалися процеси активізації діяльності у сфері малого підприємництва, формування стабільного ділового середовища сприяло його активному розвитку.

Але події останніх років, зокрема пандемія, вкрай негативно вплинули на розвиток малого бізнесу, а повномасштабна війна взагалі призвела до значного його скорочення. Тому на сьогодні основним завданням податкової політики в державі залишається формування умов для відновлення та подальшого розвитку малого бізнесу, що сприятиме збільшенню надходжень до бюджету, створенню конкурентного середовища та усу-

ненню схем зловживання у сфері нарахування і сплати податків. Зважаючи на суттєву роль малого підприємництва, наразі питання державної підтримки, відповідного нормативно-правового забезпечення, оподаткування, спрощення вимог до ведення бізнесу і складання звітності набуває особливої актуалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні та практичні аспекти обліку та оподаткування суб'єктів малого підприємництва досліджували багато науковців, зокрема: Гоголь Т.А., Городянська Л., Кучер С.В., Кузьома В.В., Фабіянська В.Ю. та інші. Але сьогоденні реалії вимагають більш активної державної підтримки малого бізнесу під час війни, тому наразі актуальною проблемою є зміни у законодавстві щодо надання податкових пільг та як вони впливають на відновлення підприємництва.

Метою статті є: аналіз змін у законодавстві щодо оподаткування та звітності суб'єктів малого підприємництва та їх вплив на відновлення бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Робочі місця для мільйонів людей, зарплати, податки, грошовий обіг – увесь цей список об'єднує одне слово «бізнес». Основою економіки будь-якої країни завжди був, є і буде саме працюючий бізнес. Особливо актуально це зараз, у воєнний час та у період відновлення. Верховна Рада України постійно вносить зміни у законодавство, щоб підлаштувати його під реалії воєнного часу. Не стає винятком і оподаткування, адже під час війни як ніколи необхідно знайти розумний баланс, щоб підтримувати бізнес та водночас мати змогу забезпечувати всім необхідним і армію, і громадян. Кроки влади стосовно підтримки малого та середнього бізнесу не можуть залишитись без уваги. Так, 15 березня 2022 року був прийнятий Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» [1], що ухвалював низку корективів, зокрема, щодо оподаткування фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування. Так, з 1 квітня 2022 року відбулися такі зміни у системі нарахування та сплати єдиного податку:

Звільняються від сплати податку підприємці, які знаходяться на I та II групі спрощеної системи оподаткування.

Суб'єкти будь-якого виду діяльності мають можливість перейти на III групу оподаткування.

Межа доходу підприємців, що знаходяться на III групі, підвищена до 10 млрд грн;

Скасовуються обмеження щодо кількості найманих працівників для платників III групи;

Розширюється група осіб, які не повинні сплачувати земельний податок;

Податок для платників III групи зменшується до 2% від доходу.

Окрім того, був прийнятий Закон «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» [2], який дозволив не подавати звітність, не сплачувати податки і збори та не реєструвати податкові накладні і розрахунки коригування тим платникам, які внаслідок воєнних дій не мають такої змоги. На час воєнного стану та протягом шести місяців після його завершення платники звільнялися від відповідальності за невиконання таких обов'язків. При цьому від платників не вимагалось доведення неможливості подання звітності, сплати податків чи реєстрації податкових накладних, тому фактично всі платники могли не виконувати свої обов'язки незалежно від можливості.

Аналізуючи вищезазначені зміни, ми зазначали, що прийняті норми слід було приймати з урахуванням територіального принципу [3]. Так, чергові зміни до Податкового кодексу були внесені Законом «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» [4], який набрав чинності 27 травня 2022 року. Положення нового закону поступово скасовують пільги, передбачені попередніми законами.

Новий Закон передбачає поділ усіх платників на три категорії:

1. Ті, що з моменту введення воєнного стану втратили можливість виконувати свої податкові обов'язки і досі не відновили цієї можливості. Для таких платників нічого не змінилося – як і раніше, вони звільняються від відповідальності за невиконання своїх обов'язків, але зобов'язані їх виконати протягом шести місяців після завершення воєнного стану.

2. Ті, що втрачали можливість виконувати свої податкові обов'язки, а потім відновили таку можливість. Такі платники зобов'язані подати звітність, сплатити податки/збори та зареєструвати податкові накладні/розрахунки коригування

протягом 60 днів з моменту відновлення такої можливості.

3. Ті, що зберігали можливість виконувати свої податкові обов'язки протягом усього часу воєнного стану. У такому разі платники «звільняються від відповідальності за несвоєчасне виконання таких обов'язків, граничний термін виконання яких припадає на період починаючи з 24 лютого 2022 року до дня набрання чинності Законом № 2260 за умови реєстрації такими платниками податкових накладних та розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних до 15 липня 2022 року, подання податкової звітності до 20 липня 2022 року та сплати податків та зборів у строк не пізніше 31 липня 2022 року» [4].

Звертаємо увагу, що платники податків – фізичні особи не притягуватимуться до відповідальності, передбаченої ПКУ, за несвоєчасне виконання своїх податкових обов'язків у частині дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, тощо лише у разі підтвердження ними неможливості виконання таких податкових обов'язків. Водночас, якщо платник податків – фізична особа не підтвердить неможливість виконання податкових обов'язків, він не звільнятиметься від відповідальності, передбаченої ПКУ, за несвоєчасне виконання своїх податкових обов'язків в частині дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності тощо.

У той же час Порядок визначення можливості чи неможливості виконання платником податків своїх обов'язків було затверджено наказом Міністерства фінансів України № 225 лише 29 липня 2022 р. [5]. Цим наказом визначено:

1. Порядок підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у підпункті 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України.

2. Перелік документів, що підтверджують неможливість платника податків – юридичної особи, зокрема щодо своєї філії, представництва, відокремленого чи іншого структурного підрозділу, своєчасно виконати свій податковий обов'язок, у тому числі обов'язок податкового агента.

3. Перелік документів, що підтверджують неможливість платника податків – фізичної особи, зокрема самозайнятої особи, своєчасно виконати свій податковий обов'язок, у тому числі обов'язок податкового агента.

За Порядком № 225, у разі неможливості виконання платником податків податкового обов'язку платник податків подає не пізніше 31 серпня 2022 року заяву про відсутність такої можливості разом з вичерпним переліком документів (копій документів), інформації, які передбачені Переліком документів, що підтверджують неможливість, до Державної податкової служби. Порядком встановлено зміст такої заяви. Також Порядок містить окремий розділ щодо розгляду документів платників податків щодо можливості чи неможливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок. За ним заяви платників податків разом з документами мають розглядатися Державною податковою службою в межах 20 календарних днів за днем їх отримання. А у разі недостатності документів, що підтверджують неможливість виконання у платника податків податкових обов'язків, Державна податкова служба направляє попереднє рішення з пропозицією щодо надання конкретних додаткових документів на підтвердження зазначеної у Заяві підстави неможливості виконання платниками податків податкових обов'язків.

Таким чином, платники податків мають можливість (за наявності визначених підстав) подати до податкових органів документи, які підтверджують можливість чи неможливість виконання ними своїх податкових обов'язків щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, тощо лише після затвердження Мінфіном Порядку № 225. Як бачимо, враховуючи зазначені у Законі дати реєстрації податкових накладних, подання податкової звітності та сплати податків, дата прийняття наказу дещо «запізнилася». Звичайно, платники податків мали можливість ознайомитися з проектом вищезазначеного наказу на сайті Міністерства фінансів та на свій власний страх і ризик прийняти рішення щодо неможливості виконання ними своїх податкових зобов'язань, але, як усім відомо, з податківцями краще не жартувати.

Також, з 24 лютого, за рішенням Державної податкової служби [6] були зупинені деякі види перевірок підприємців, у тому числі і ті, які були розпочаті до війни та не були завершені. У цей перелік входять документальні, фактичні та камеральні перевірки. Як передбачалося, відміна мораторію мала відбутися в останній день місяця скасування воєнного стану. Також, якщо відсутня

можливість подати заяву, можливе продовження строків подання апеляцій на рішення будь-яких контролюючих органів.

Законом №2260 відновлено проведення перевірок платників податків. З 27.05.2022 податкові органи можуть проводити камеральні перевірки, фактичні перевірки та позапланові документальні перевірки з таких підстав:

1. За зверненням платника податків.

2. У разі процедури реорганізації юридичної особи, порушення справи про банкрутство, припинення господарської діяльності.

3. Отримання податкової інформації щодо порушення платником валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпортними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями.

4. Подання податкової декларації з від'ємним значенням ПДВ на суму понад 100 тис. грн, та/або подання разом із декларацією заяви про отримання бюджетного відшкодування. Перевірки з цієї підстави проводяться протягом 90 днів після граничного терміну подання податкової декларації.

Перевірки з наведених підстав, які розпочалися до 24 лютого 2022 року і не завершилися, поновлюються протягом 60 днів після набуття чинності Закону №2260. Зокрема зазначено, що на порушення, встановлені такими перевірками, не поширюватиметься мораторій на застосування штрафів під час воєнного, надзвичайного стану та/або на період дії карантину, тож нараховані штрафи доведеться сплатити.

Також статистика свідчить, що майже 200 тисяч компаній та ФОПів скористалися правом перейти на спрощену систему оподаткування зі сплатою податку 2% від обороту. Звичайно, це допомогло реанімувати бізнес, але є і багато нюансів. Зокрема, залишалися невирішеними питання щодо призупинення реєстрації платника ПДВ та як бути з уже нарахованими податковими зобов'язаннями та податковим кредитом по ПДВ, щодо відображення в обліку та звітності такого переходу. Залишався невідпрацьованим механізм переходу платників єдиного податку з IV на III групу оподаткування.

Закон №2260 передбачив випадки, коли платник не виконував з 24 лютого 2022 року свої податкові обов'язки, а згодом перейшов на спеціальну третю групу єдиного податку зі ставкою 2%. Перебування на цій системі обмежує

можливість виконання платником своїх обов'язків за попередні періоди, зокрема, немає технічної можливості зареєструвати податкові накладні. Саме тому на час перебування на спеціальній III групі єдиного податку платники звільняються від відповідальності за невиконання своїх податкових обов'язків з 24 лютого 2022 року до переходу на спеціальну III групу. Подати звітність, сплатити податки/збори та зареєструвати податкові накладні потрібно буде протягом 60 днів після повернення на попередню систему оподаткування. Повернення на попередню ставку відбувається у разі відмови платника від спеціальної групи єдиного податку, або автоматично після завершення воєнного стану.

Однак зауважимо, що виконання податкових обов'язків стосується лише повернення до попередньої системи оподаткування. Якщо платник, відмовляючись від спеціальної III групи єдиного податку, обирає іншу систему оподаткування (наприклад, до 24 лютого 2022 року був на єдиному податку, а вирішив перейти на загальну систему), то обов'язок сплати податків, подання звітності та реєстрації податкових накладних за попередні періоди протягом 60 днів до нього не застосовуватиметься.

На окрему увагу заслуговують податкові реформи, що стосуються імпорту товарів. Так, з метою полегшення життя імпортерам 05 квітня 2022 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» [7], який серед іншого установлює низку податкових пільг на імпорт товарів і транспортних засобів. Зокрема, відповідно до пп. 69.23 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ тимчасово було скасоване ввізне мито, ПДВ та знято оподаткування для товарів, які ввозяться платниками єдиного податку. Але це не стосувалося фізичних та юридичних осіб, які обрали ставку єдиного податку, визначену пп. 1 п. 293.3 ПКУ. Відповідно до пп. 1 п. 293.3 ПКУ фіксована ставка для платників третьої групи встановлюється у розмірі 3 відсотків доходу. Також, відповідно до пп. 9.5 п. 9 підрозд. 8 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ платники єдиного податку третьої групи, які використовують особливості оподаткування, встановлені п. 9 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, мають можли-

вість не сплачувати ПДВ, у тому числі й при ввезенні імпорту.

У пояснювальній записці до Закону № 2142–IX прийняття законодавчого акту обґрунтовано досить загальною метою – збільшення ефективності застосування податкового, митного та іншого законодавства і забезпечення дотримання прав та обов'язків платників податків.

Положення Закону № 2142–IX встановили такі імпорتنі податкові пільги, які зазвичай не застосовують у разі ввезення товарів, що мають походження або ввозяться з держави–окупанта, держави–агресора, окупованої території України, визначеної такою згідно із законом:

1) звільнення від обов'язку нарахування та сплати ПДВ під час ввезення товарів на митну територію України платниками єдиного податку третьої групи (п. 9.5 підрозділу 8 розділу XX ПКУ);

2) звільнення на період дії воєнного стану на території України від оподаткування ПДВ операцій із ввезення товарів на митну територію України суб'єктами господарювання, які зареєстровані платниками єдиного податку першої, другої та третьої груп, крім фізичних та юридичних осіб, які обрали ставку єдиного податку третьої групи 3 % плюс ПДВ (п. 69.23 підрозділу 10 розділу XX ПКУ);

3) звільнення на період дії воєнного стану на території України від оподаткування ПДВ, акцизним податком операції з ввезення фізичними особами на митну територію України автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів у митному режимі імпорту (п. 69.24 підрозділу 10 розділу XX ПКУ);

4) звільнення від оподаткування ввізним митом: товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України підприємствами для вільного обігу, крім алкогольних напоїв та тютюнових виробів; автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів, які ввозяться громадянами на митну територію України для вільного обігу (пп. 1 п. 911 Розділу XXI МКУ).

Закон № 2142–IX також установив певні спрощення в процедурі оформлення товарів, наприклад, для платників єдиного податку першої, другої та третьої груп поміщення товарів у митний

режим імпорту на підставі попередньої митної декларації, короткий строк митного оформлення, можливість пропуску товарів за рішенням Кабінету Міністрів України за відсутності необхідних дозвільних документів щодо окремо визначеного товару та ін.

Якщо підводити висновки щодо результативності зазначених податкових реформ, то можна сказати, що ці нововведення спонукали бізнес продовжувати роботу та значним чином дали поштовх українському ринку імпортерів. Хоча й податкові надходження до бюджету значно скоротилися. Розраховуючи на податкові пільги при імпорті, багато підприємців перейшли із загальної на спрощену систему оподаткування, а у імпортерів з'явилась можливість ввозити товари за пільговою системою, якою вони і скористались. Український ринок імпорту почав потроху оживати.

Але буквально уже 21 червня 2022 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування» [8], який скасовує всі зазначені вище імпорتنі податкові пільги. Указаний Закон відновлює оподаткування, яке було скасовано Законом № 2142–IX:

– для товарів, що ввозять платники єдиного податку першої, другої та третьої груп (за даними митної статистики, у середньому щомісячні втрати доходів бюджету становлять близько 3,0 млрд грн ПДВ та ввізного мита);

– для підприємств, що не сплачують ввізне мито (за даними митної статистики, у середньому щомісячні втрати доходів бюджету становлять близько 0,5 млрд грн ввізного мита);

– для транспортних засобів, що ввозять громадяни (у результаті дії звільнення від оподаткування ввізним митом, акцизним податком та ПДВ до бюджету не надійшло близько 13 млрд грн; ввезено більше 119 тисяч автомобілів; непоодинокі випадки ввезення авто преміум класу).

Звичайно, основною метою Закону № 2325 є збільшення надходжень до Державного бюджету України через сплату ПДВ, акцизного податку та мита. Серед причин скасування імпортних пільг також є здійснення імпорту товарів, які не є предметами першої необхідності, створення неконкурентних переваг порівняно з продукцією, яку виробляють усередині країни, зрівняння умов та можливостей для праці з іншими підпри-

ємствами, які знаходяться на загальній системі оподаткування; ввезення автомобілів у пільговому режимі в кількості більшій, ніж було знищено внаслідок війни, тощо.

Що ми маємо в результаті? Враховуючи сплату мита, ПДВ, значно ускладненого та дорогого логістичного ланцюжка, кінцева ціна імпортованого товару стає зовсім нереальною для реалізації в умовах українського ринку. На фоні значного скорочення доходів та відповідно зниження платоспроможного попиту населення різке збільшення цін на імпортні товари робить їх недосяжними для українського споживача. Тобто ціна імпортного товару буде за межами купівельної спроможності населення, що, у свою чергу, веде до затоварення, продажів зі знижками та, відповідно, до збитків компаній. Наступними кроками у цьому замкнутому колі є закриття магазинів, скорочення робочих місць, зменшення платежів у бюджет та падіння ВВП.

Висновки

Слід зазначити, що такі різкі зміни в оподаткуванні – не більше, ніж марнування часу, фінансового та людського ресурсу. Адже налаштування роботи на нових податкових рейках, особливо що стосується переходу із загальної системи оподаткування на спрощену зі сплатою єдиного податку 2 відсотки від доходу для можливості ввезення пільгового імпорту, потребувало серйозної перепідготовки та змусило багато компаній посилено працювати та витратити бюджет.

Підсумовуючи, можна відмітити, що постійні корективи у законодавстві – це не тільки не йде на користь, але й найгіршим чином впливає на бізнес. Краще взагалі відмовитись від будь-яких пільг, ніж впроваджувати їх на місяць, а потім відмінити, тим самим погіршуючи і без того нелегке становище багатьох компаній.

Наразі, вважаємо, що головні цілі, які мають переслідувати податкові реформи – якнайшвидше відновлення нормального функціонування малого та середнього бізнесу і, як наслідок, підтримка української економіки під час війни, адже сьогодні, як ніколи, важливо сформулювати потужний економічний тил.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів

України щодо дії норм на період дії воєнного стану» № 2120–ІХ від 15.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

2. Закон України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» № 2115 від 03.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>

3. Зоріна О. А. Податкові реформи для малого бізнесу в умовах воєнного стану. Розвиток системи обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XX Всеукраїнської науково-практичної конференції. К.: Інтерсервіс, 2022. С. 28–31 URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6448>

4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» № 2260–ІХ від 12.05.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#Text>

5. Наказ Мінфіну від 29.07.2022 р. № 225 «Про затвердження Порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у підпункті 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, та переліків документів на підтвердження» URL: <https://document.vobu.ua/doc/14588>

6. Наказ Державної податкової служби України «Про встановлення простою у роботі Державної податкової служби України та її територіальних органів» № 243–о від 24 лютого 2022 року URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/576218.html>

7. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» №2142–ІХ від 24.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>

8. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування» №2325–ІХ від 21.06.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-20#Text>

References

1. Zakon Ukrainy «Pro vnesennya zmin do Podatkovo-ho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo diy norm na period diy voyennoho stanu» № 2120–ІХ vid 15.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

2. Закон Ukrainy «Pro zakhyst interesiv sub'yektiv podannya zvitnosti ta inshykh dokumentiv u period diyi voyennoho stanu abo stanu viyny» № 2115 vid 03.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>

3. Zorina O. A. Podatkovi reformy dlya maloho biznesu v umovakh voyennoho stanu. Rozvytok systemy obliku, analizu, audytu ta opodatkovannya v Ukraini: teoriya, metodolohiya, orhanizatsiya: zbirnyk tez dopovidey uchasnykiv KHKH Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi. K.: Interservis, 2022. S. 28–31 URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6448>

4. Закон Ukrainy «Pro vnesennya zmin do Podatkovo-ho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo osoblyvostey podatkovoho administruvannya podatkov, zboriv ta yedynoho vnesku pid chas diyi voyennoho, nadzvychaynoho stanu» № 2260-IKH vid 12.05.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#Text>

5. Nakaz Minfinu vid 29.07.2022 r. № 225 «Pro zatverdzhennya Poryadku pidtverdzhennya mozhlivosti chy nemozhlyivosti vykonannya platnykom podatkov obov'yazkiv, vyznachenykh u pidpunkti 69.1 punktu 69 pidrozdilu 10 rozdil XX «Perekhidni polozhennya» Podatkovo-ho kodeksu Ukrainy, ta perelikiv dokumentiv na pidtverdzhennya» URL: <https://document.vobu.ua/doc/14588>

6. Nakaz Derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby Ukrainy «Pro vstanovlennya prostoyu u roboti Derzhavnoyi podat-

kovoyi sluzhby Ukrainy ta yiyi terytorial'nykh orhanakh» № 243-o vid 24 lyutoho 2022 roku URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/576218.html>

7. Закон Ukrainy «Pro vnesennya zmin do Podatkovo-ho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennya zakonodavstva na period diyi voyennoho stanu» №2142-IX vid 24.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>

8. Закон Ukrainy «Pro vnesennya zmin do Podatkovo-ho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo perehlyadu okremykh pil'h z opodatkovannya» №2325-IX vid 21.06.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-20#Text>

Дані про автора

Зоріна Олена Анатоліївна,

д.е.н.; професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування Національна академія статистики, обліку та аудиту

e-mail: alena07080978@gmail.com

Data about author

Olena Zorina,

Doctor of Economics, Professor Department of Accounting, Audit and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Audit

e-mail: alena07080978@gmail.com

УДК 657.6:334.02:35.073.53

ГАВРИЛКО П.П.
ГУШТАН Т.В.
КОВАЧ М.Й.

Сутність аудиту державних ресурсів як форми фінансового контролю

Предметом дослідження є сутність аудиту державних ресурсів як форми фінансового контролю.

Мета дослідження – визначити сутність аудиту державних ресурсів як методу фінансового контролю.

Методи дослідження. У роботі використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

Результати роботи. У статті наведено трактування терміну «форма контролю». Визначено основні відмінності між ревізією чи перевіркою фінансової звітності та аудитом ефективності виконання державних програм. Розглянуто загальноекономічний і фінансово-господарський контроль. Окреслені види аудиту «зовнішній і внутрішній аудит», «фінансовий і управлінський аудит».

Висновки. Впровадження в системі державного фінансового контролю нових форм контрольних заходів повинне ґрунтуватися на теоретичних засадах у комплексі з традиційними формами контролю. Застосування органами державного фінансового контролю нових форм роботи у ви-